Pr. Maxim (Iuliu-Marius) Morariu

ADĂSTĂRI LA IZVORUL CUVÂNTULUI

Tâlcuiri la Evanghelii

Prefață de
Pr. prof. univ. dr. Constantin Necula

DOXOLOGIA
Iași, 2024

Protos. Maxim (Iuliu-Marius) MORARIU (n. 1991) este din anul 2022 ecleziarhul Catedralei Episcopale „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe" din Saint-Hubert (Québec, Canada) și exarhul mănăstirilor din Episcopia Ortodoxă Română a Canadei. Este licențiat al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, specializarea *Teologie Ortodoxă Pastorală* (2014), și absolvent al masteratului din cadrul aceleiași facultăți, specializarea *Consiliere pastorală și asistență psiho-socială* (2016). Totodată este licențiat și al Facultății de Istorie și Filosofie (2014) din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și absolvent al masteratului *Istoria Europei de Sud-Est* (2016). Este doctor în Teologie (2019) al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, unde a susținut teza intitulată *Repere ale autobiografiei spirituale din spațiul ortodox în secolele XIX și XX: Ioan de Kronstadt, Siluan Athonitul și Nicolae Berdiaev*, și doctor în Științe sociale (2021) al Universității Pontificale Angelicum din Roma, cu teza *Virgil Gheorghiu's reflection on Communism, National-Socialism and Capitalism* (***Concepția lui Virgil Gheorghiu despre comunism, național-socialism și capitalism***). Este membru asociat al Academiei Oamenilor de Știință din România (AOSR) – filiala New York, din anul 2023. A colaborat cu Radio Renașterea (Cluj-Napoca), Radio Trinitas (București), Radio Someș (Bistrița) și portalul creștin ortodox Doxologia.ro (Iași). A publicat peste 350 de articole, studii și recenzii de teologie, istorie și literatură. A publicat, tradus și coordonat peste 46 de volume.

Cuprins

Prefață (Pr. prof. univ. dr. Constantin Necula) 7
Cuvântul autorului 9

Un dialog al Fiului cu Tatăl 11
Hristos vindecătorul 16
Împărăția și ipostazele ei 20
Hristos – Domnul vindecării și al Vieții 25
Iubirea ca temei al mântuirii 29
Ospitalitatea sufletească și cea trupească 34
Poruncile și desăvârșirea 38
A privi în sus 41
A fi prin alții și prin tine însuți 45
Iertarea, rugăciunea și postul, sau despre cheia de intrare în Împărăția lui Dumnezeu 49
Omul – lucrul cel mai de preț 53
Altruismul și valoarea sa înaintea lui Dumnezeu 57
Ioan Botezătorul și Hristos 61
Domnul Care vestește 64
Vrajmașii și iubirea!? 67
Porunca dragostei 70
Între chemare și cunoaștere 74
Peștele, mreaja și Pescarul 78
A vedea pe Domnul 81
O întrevedere la nivel înalt 85

Mare este credința ta! 89
Smerenia – cărarea către Împărăție 93
Paternitatea – între dragoste, risipă și întoarcere 97
Judecata – cea din urmă întâlnire 102
Domnul sfătuirii și adevăratele priorități ale vieții creștine 106
Păstorul și turma – marginalii la o pericopă evanghelică 110
Crucea ca far călăuzitor înspre Împărăție 114
Dumnezeul fericiților și Împărăția bucuriei celei nesfârșite ...118
De la tandrețea pocăinței la sublimul iertării 122
De la Învierea lui Lazăr la Pătimirea Domnului 126
Cuvântul Învierii – gânduri pascale 130
Toma – pur și simplu 134
Femeile și mormântul 138
Slăbănogirea și formele ei de tămăduire 141
Setea și neastâmpărul 145
Văzul și adevărata lumină 150
Rugăciunea! 155
Lumina lumii 159
Urmarea lui Hristos – între originalitate și spiritualitate 164
Pescari de oameni 168
Lumina și grijile vieții 172

Prefață

„Voi Mă numiți pe Mine: Învățătorul și Domnul, și bine ziceți, căci sunt" (Ioan 13, 13).

Părintele Protosinghel Maxim Morariu ne propune un nou volum de predici, eseuri omiletice ori, dacă vreți, *adevărate „plase" catehetice menite să ne prindă sufletele în mrejele năvodului Cuvântului*. L-am primit și citit cu încântarea pescarului bătrân ce vede pe țărmul scriiturii, venind dinspre furtună, un frate de corabie. Părintele Maxim nu doar scrie bine, ci și „vede" bine textul Scripturii. Îmi aduce aminte mereu cât de realistă este propovăduirea ca exercițiu de comunicare a credinței într-o epocă a scepticismului (Timothy Keller). Avem nevoie an după an și clipă de clipă să redescoperim fundamentele realismului Evangheliei Domnului Hristos, un realism mistic atârnat de asceza continuă întru rostire la care ne cheamă iluzoriul lumii de astăzi. Veți citi texte vindecate de redundanță și plagiere duhovnicească. Vii, așezate la îndemână din perspectiva unui om care, slavă Domnului, are timp să se așeze pe text, refuzând alergarea infecundă a unui orizont prea material pentru a mai avea sens creștin. Sunt texte lucrate prin rostire, rostuite prin scris în călduroasele „volute" ale editării, artă deloc ușoară. Veți găsi – preoți ori simpli cititori de exegeză – o serie de linii de forță întru înțelegerea mesajului cu Hristos de care avem atât de multă nevoie într-o vreme a „arianismului cultural". Mă leagă de Părintele Maxim respectul pentru limba latină și cultura riguroasă pe care exprimarea silogismului patristic a dăruit-o Bisericii. Tainic, în timp, reflecția la Sfânta Scriptură

te obligă la „updatare" sufletească și intelectuală. La muncă liniștită pe text și meditare la temele cu adevărat importante propuse de Mântuitorul Hristos. Ca Învățător și Domn.

A rânduit Dumnezeu să primesc manuscrisul lucrării Părintelui Maxim când finalizasem lectura unui volum-eveniment tradus în limba română, lucrarea lui Gianfranco Ravasi, *Biografia lui Iisus. După Evanghelii* (Ed. Spandugino, 2023, 329 p.), apărută în foarte buna traducere a Smarandei Bratu Elian. Cartea tânărului nostru părinte mi-a oferit – în acest context de lectură – posibilitatea să respir, să recompun parte din cele citite în textul fecundului biblist italian și să mă bucur. Că învăț cu bucurie și că mă lămuresc în lectură ca în rugăciune. Pentru cel care-și pregătește cuminte predica, astfel de izvoare – unele numite, nu-i așa, *Adăstări la izvorul Cuvântului* – vin să-l ajute să schimbe mereu cuvintele, să le șlefuiască, evitând blocajul de duh între rostitor și răbdătorii ce așteaptă cuvintele sale. Texte-emoție nu poți transmite fără să fii sincer în munca ta și în rugăciunea adresată Celui care ne este Cuvântul, Învățătorul și Domnul.

Mă bucură apariția volumului *Adăstărilor* și pentru că prin el putem oferi tinerilor noștri colegi – studenții și nu numai – un model de construcție logică a predicii, o scară interioară necesară „adunării" vorbăriei în coloane de gând. E nevoie de educație activă în propovăduire, de sistematizare a propovăduirii în liniile de forță ale Evangheliarului și Apostolului. Înainte de-a fi speculativi și post-patristici să nu uităm că suntem evanghelici în sensul cel mai curat al acestui cuvânt (neconfesional, să ne înțelegem!).

De aici bucuria mea pentru cartea Părintelui Maxim Morariu. Din bucuria împreună-rostirii în ritmul adevărului sincer și simplu redat a ceea ce Mântuitorul ne-a dăruit. Ca Învățător și Domn.

Pr. prof. univ. dr. Constantin Necula

Cuvântul autorului

Sfânta Scriptură reprezintă cartea de căpătâi a Creștinătății. Cunoașterea ei e obligatorie pentru oricine dorește să aprofundeze perenitatea mesajului creștin. În plus, cu fiecare *adăstare* asupra unui pasaj al său, cititorul descoperă noi sensuri și nuanțe cu relevanță practică.

Cu acest gând m-am aplecat, săptămână de săptămână, asupra unui pasaj scripturistic, răspunzând invitației Părintelui Arhid. Dan-Grigore Văscu și doamnei preotese Viorica, dar și domnului Cătălin Acasandrei. Am scris, pe baza celor citite, câteva rânduri, spre a-i invita la reflecție pe cei dornici de a înțelege Scriptura. A le pune în față o perspectivă cu care pot să fie de acord, ori dimpotrivă. A-i pofti să se apropie cu încredere de izvorul Cuvântului și a se înfrupta din beneficiile pe care Acesta le aduce. Le doresc ca aceste modeste gânduri să le mângâie sufletul și să le ofere bucurie și har.

Mulțumesc Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, pentru faptul de-a fi binecuvântat acest demers, Preasfințitului Părinte Ioan Casian, Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei, ierarhul meu de suflet, pentru dragostea cu care m-a încurajat, părintelui prof. univ. dr. Constantin Necula pentru cuvântul de deschidere, bunului meu prieten și coleg, dr. Silviu-Constantin Nedelcu pentru lectură, corectură și prețioasele sugestii, părintelui Ioan-Lucian Radu pentru sprijin, răbdare și ajutor și tuturor celor care au contribuit într-o formă sau alta la reușita lui.

Bunul Dumnezeu să ne acopere pe toți sub platoșa harului Său!

Autorul

A privi în sus

(Luca 13, 10-17)

„În vremea aceea Iisus învăța într-una din sinagogi sâmbăta. Și, iată, era acolo o femeie care avea de optsprezece ani un duh de neputință și care era gârbovă, încât nu putea să se ridice nicidecum. Iar Iisus, văzând-o, a chemat-o și i-a zis: Femeie, ești dezlegată de neputința ta! Și Și-a pus mâinile asupra ei, iar ea îndată s-a îndreptat și slăvea pe Dumnezeu. Atunci mai-marele sinagogii, mâniindu-se că Iisus a vindecat-o sâmbăta, răspunzând, zicea mulțimii: Șase zile sunt în care trebuie să se lucreze; deci veniți în aceste zile și vă vindecați, iar nu în ziua sâmbetei! Domnul însă i-a răspuns și a zis: Fățarnicilor! Fiecare dintre voi nu dezleagă, oare, sâmbăta boul sau asinul său de la iesle și nu îl duce să-l adape? Dar aceasta, fiică a lui Avraam fiind, pe care a legat-o satana, iată, de optsprezece ani, nu se cuvenea, oare, să fie dezlegată de legătura aceasta în ziua sâmbetei? Și zicând El acestea, s-au rușinat toți cei ce erau împotriva Lui, iar poporul întreg se bucura de toate faptele cele slăvite, săvârșite de Dânsul.”

Aspecte contextuale

Propovăduirea Mântuitorului, în centrul căreia se găsește o polemică și o pildă, va fi urmată, cum s-a mai întâmplat și cu alte ocazii, de o minune. De această dată, atent la context și detalii, medicul Luca ține să specifice timpul în care se va

petrece. Sâmbăta. Ba mai mult, arată că evenimentul se desfășoară în cadrul cultului. E ombilical, s-ar putea afirma, legat de acesta.

Gârbovirea

Auditoriul pestriț are parte, între altele, și de prezența unei femei bolnave. Gârbovită deja de 18 ani, ea se integrase în peisaj, purtându-și suferința cu demnitate. Nu lipsea nici de la activitățile ce defineau slujirea lui Dumnezeu și proslăvirea Lui. Într-o societate în care lumea se raporta diferit la femeie, aceea se găsea undeva în spatele locașului de rugăciune. Înspre ieșire. Locul din față le era rezervat bărbaților. Și ei erau ierarhizați în funcție de statutul social. Propovăduitorul nu are însă ochi pentru cei din față. Poate și pentru că erau infatuați, probabil și din alte motive. Sigur și din dorința de a-i cuprinde pe toți, nu scapă din vedere periferiile. Nici în sinagogă, nici în activitatea Lui ulterioară. Aruncă ochii peste mulțime și o vede. Naratorul nu arată clar dacă a existat o rugăminte adresată, fie și prin intermediul tresăltărilor inimii, Celui care propovăduia. În cele aproape două decenii de suferință vor fi existat, cu siguranță, destule altfel de solicitări. Acum, probabil se resemnase și ea. Se apropia de zenitul vieții și nu mai ținea atât de mult la aspectele calitative.

Dar Domnul n-o uitase. O cheamă, ostentativ. I se adresează personal, așa cum ni se adresează și fiecăruia dintre noi atunci când intrăm în dialog cu El. Și-i spune: „Femeie, ești dezlegată de neputința ta". Replica e urmată de un gest simbolic. Își pune mâinile asupra ei. Apăsarea harului nu e una împovărătoare. Aduce cu sine eliberarea. Din robia patimilor și a bolii. Nu e aidoma apăsărilor omenești. Nici pe departe! Celei în cauză i se restituie calitatea de om. Căci în

grecește, *antropos*, cum e termenul generic, se definește ad-litteram prin: *cel care privește în sus*.

Între slăvirea lui Dumnezeu și judecarea Lui

Odată tămăduită, femeia face un gest firesc pentru oricine a intrat în contact cu Divinul și a beneficiat de pe urma acestei împrejurări. Slăvește pe Dumnezeu. Faptul în sine vine însă să lezeze anumite cutume iudaice. Îl revoltă pe însuși mai-marele sinagogii. Văzând cele întâmplate, nu are curajul să-L înfrunte direct pe Tămăduitorul. Ori, poate, nu e nici el convins de ceea ce ar trebui să facă. În consecință, aplică principiul: *bate șaua ca să înțeleagă calul*. Se adresează mustrător mulțimii: „Șase zile sunt în care trebuie să se lucreze; venind deci într-acestea, vindecați-vă, dar nu în ziua sâmbetei!".

Nu-și găsește însă omul. Căci Cel care tocmai restituise o fundamentală calitate antropologică a femeii era Însuși Omul, cu „o" mare. Dumnezeul-Om. E clar și răspicat. Îi răspunde și lui, și celor care prin el glăsuiseră din cerbicia inimilor lor, aspru: „Fățarnicilor! Fiecare dintre voi nu dezleagă, oare, sâmbăta boul sau asinul său de la iesle și nu îl duce să-l adape? Dar aceasta, fiică a lui Avraam fiind, pe care a legat-o satana, iată, de optsprezece ani, nu se cuvenea, oare, să fie dezlegată de legătura aceasta, în ziua sâmbetei?". Cuvintele Lui îi mângâie pe cei în cauză și vin să pună omul mai presus de litera Legii. Ca atare, toți se minunează.

În loc de concluzii

Citită astăzi, minunea tămăduirii femeii gârbove vine să spună multe. Vorbește despre calitățile de tămăduitor ale lui Hristos. Ale Dumnezeului Care vindecă, pentru că doar El